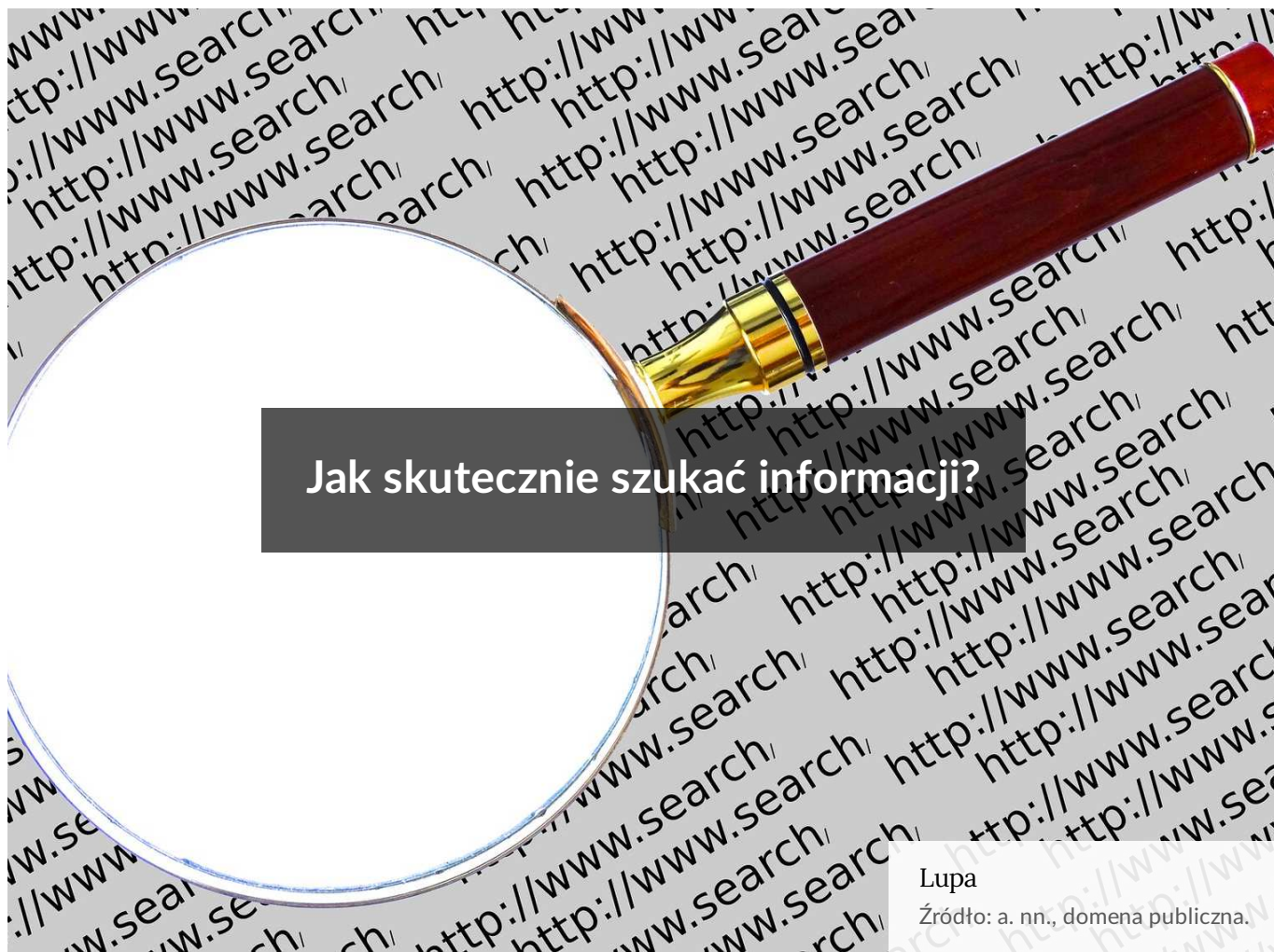

Jak skutecznie szukać informacji?

Lupa

Źródło: a. nn., domena publiczna.

Codziennie stajemy przed potrzebą poszukiwania informacji, np. chcemy się dowiedzieć, w jakich godzinach otwarte są biblioteka miejska lub urząd, w którym musimy załatwić pilną sprawę. Interesuje nas, w którym sklepie w najkorzystniejszej cenie możemy kupić nową kurtkę przeciwdeszczową i którym środkiem komunikacji miejskiej najłatwiej i najszybciej do niego dotrzemy. Staramy się także sprawdzić, jaką pogodę synoptycy przewidują na kolejny dzień.

Polecenie 1

Aby zrozumieć poruszane w tym materiale zagadnienia, przypomnij sobie, jakie informacje były ci niezbędne wczoraj. Czy były potrzebne do wykonania pracy domowej, czy też – w innych celach? Jakie źródła okazały się najbardziej przydatne?

Jak zacząć poszukiwania?

Informacje możemy zdobywać w różnych celach: zawodowych, naukowych, rozrywkowych, związanych z codziennym życiem lub zainteresowaniami.

Współczesny człowiek korzysta z wielu źródeł informacji: odbiera je wzrokiem (przybierają one wówczas formę rękopiśmienną, drukowaną lub elektroniczną), a także słuchem. Bezpośrednim źródłem informacji może być człowiek lub stworzony przez niego dokument.

Zanim zaczniemy poszukiwać informacji, powinniśmy określić, czego szukamy i wziąć pod uwagę, co już wiemy na dany temat. Następnie dobrze jest przygotować listę źródeł, z których możemy skorzystać. Niezwykle ważna jest umiejętność selekcji oraz oceny tekstów pod kątem ich przydatności w konkretnych sytuacjach. Nie powinno się także mylić opisów faktów z ich interpretacją, czyli opinią.

Choć nie ma uniwersalnych źródeł informacji, to warto wspomnieć o pewnych ważnych zasadach ich wyboru. Przede wszystkim powinny cechować się aktualnością, wiarygodnością, zrozumiałością, rzetelnością w przedstawianiu faktów, a także dążnością do obiektywizmu. Ten ostatni warunek bywa bardzo trudny do spełnienia, jest jednak niezbędny, zwłaszcza gdy informacje chcemy wykorzystać w celach naukowych lub zawodowych. Kiedy natomiast poszukujemy informacji w celach rozrywkowych, to brak obiektywizmu nie stanowi przeszkody. Często właśnie zaletą takich materiałów jest ich subiektywizm, umożliwiający poznanie indywidualnych opinii na dany temat.

Warto mieć świadomość, na jakie etapy dzielimy proces wyszukiwania informacji. Zapoznaj się z treścią zamieszczonego poniżej zestawienia.

Cel
Sformułuj cel zadania, czyli ustal, na jaki temat poszukujesz informacji.

Wiem
Odpowiedz na pytanie: Co już wiem na dany temat?
Nie wiem
Odpowiedz na pytanie: Czego jeszcze nie wiem na dany temat, czyli jakich informacji mi brakuje?
Wybór źródeł
Zdecyduj, z których źródeł należy skorzystać. Weź pod uwagę ich dostępność.
Praca ze źródłem
Zapoznaj się z wybranymi źródłami informacji i podejmij decyzję, które materiały będą pomocne w rozwiązaniu zadania.
Porządki
Uporządkuj zebrane materiały oraz przeprowadź ich selekcję, czyli odrzuć to, co zbędne.
Wykonanie zadania
Twórczo wykorzystaj zebrane informacje i nie plagiatuj.
Dotarcie do celu
Sprawdź, czy udało ci się osiągnąć cel zadania.

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Źródła informacji

Polecenie 2

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Kiedy szukamy informacji w sieci, możemy skorzystać z katalogu stron internetowych. Jeżeli natomiast chcemy postawić konkretne pytania, najlepiej skorzystać z wybranej

wyszukiwarki. W jej oknie wpisujemy wtedy kluczowe słowo lub frazę i uzyskujemy listę stron, na których one wystąpiły.

Warto też pamiętać, by wpisywać kilka słów (najlepiej rzeczowników) w jednym zapytaniu, używając małych liter i cudzysłowu. Dobrze jest też maksymalnie skonkretyzować swoje zapytanie, co oznacza, że słowa wpisywane w wyszukiwarce powinny być dość szczegółowe.

Polecane jest posługiwanie się operatorami logicznymi, np. '[and](#)' i 'not' – są one pomocne w formułowaniu pytań w wyszukiwarkach. Dzięki operatorowi '[and](#)' można połączyć dwa elementy w jeden zbiór (np. zwierzę and ssak), a dzięki operatorowi 'not' – wykluczyć któryś z elementów (np. zwierzę NOT ssak).

Zarządzanie wiedzą

Bardzo ważną umiejętnością jest gromadzenie wiedzy. Pomocne może się tu okazać sporządzanie map myśli.

Mapy myśli to specjalny rodzaj notowania, w którym wykorzystuje się słowa hasła (słowa kluczowe) wywołujące skojarzenia z danym zagadnieniem, liczby oraz rozmaite obrazki i symbole graficzne. W mapach myśli stosuje się wiele kolorów, każdy z nich pełni określoną funkcję, więc nie mogą pojawiać się przypadkowo. Szczegółne znaczenie przypisuje się przestrzennemu rozplanowaniu tekstu oraz różnorodności stylów i wielkości czcionki. W centrum umieszcza się najważniejsze słowo (temat danej mapy myśli), od którego promieniście odchodzą linie ze słowami kojarzącymi się z nim (na jednej linii umieszcza się jedno słowo). Wykorzystujemy tu więc schemat 'od ogółu do szczegółu'. W mapach myśli stosuje się różne skróty i symbole. Ważne jest to, by po pewnym czasie były one czytelne i zrozumiałe dla osoby, która je tworzy. Ułatwiają pracę uczniom, studentom, nauczycielom, wykładowcom, biznesmenom, politykom, projektantom, konstruktorom oraz przedstawicielom wielu innych profesji.

Mogą być przydatne w różnych sytuacjach: podczas sporządzania notatek, powtarzania wiadomości, zapamiętywania ważnych informacji, planowania spotkań lub tygodniowego rozkładu zajęć, a także podczas burzy mózgów.

Najważniejsze zalety mapy myśli:

- przejrzystość;
- atrakcyjność;
- oszczędność czasu w przygotowaniu notatki i jej przyswojeniu;
- możliwość dopisania w każdej chwili dodatkowych elementów;
- pobudzenie mózgu do kreatywności, czyli uruchamianie twórczego i logicznego myślenia;
- wykorzystanie intuicji i pamięci;
- skuteczność.

Zarządzanie wiedzą to umiejętność wykorzystania wiedzy do rozwiązywania rozmaitych problemów i tworzenia nowej wiedzy; to zdolność przetwarzania informacji. Uczeń przyswajający wiedzę powinien zdawać sobie sprawę z konieczności łączenia wiadomości z różnych przedmiotów (z różnych dziedzin wiedzy).

Rozwiązywanie zadań z fizyki wymaga wiedzy matematycznej, właściwa interpretacja utworów literackich jest możliwa często tylko dzięki znajomości historii. Umiejętności zdobyte na lekcjach informatyki wykorzystywane są, np. podczas przygotowywania prezentacji, wyszukiwania informacji w internecie, projektowania tabel i wykresów.

Zapamiętaj!

Wiedza to umiejętność wykorzystania informacji.

Zadaniowo

Ćwiczenie 1

Określ, które gatunki łączysz z dążeniem nadawcy do obiektywizmu, a które kojarzą ci się z subiektywizmem autora. Przyporządkuj je do odpowiednich kategorii.

Obiektywizm

felieton

recenzja

reklama

prognoza pogody

sprawozdanie

Subiektywizm

artykuł naukowy

blog

wywiad

protokół zebrania

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 2

Wyobraź sobie, że wyjeżdżasz na kilkudniową wycieczkę do Krakowa lub innego miasta. Jeden z wieczorów chcesz spędzić w teatrze. Masz zamiar obejrzeć współczesną adaptację dowolnego dzieła klasycznego. Wymień źródła informacji, które będą przydatne przy wyborze konkretnego teatru i tytułu sztuki, na którą się wybierzesz.

Ćwiczenie 3

Przed tobą wolny weekend. Masz zamiar wybrać się do kina, aby obejrzeć dobrze oceniony przez krytyków film amerykański, który właśnie wchodzi na ekrany kin. Zaznacz źródło informacji, które może pomóc w wyborze konkretnego tytułu.

- ☐ strona internetowa: www.stopklatka.pl
- ☐ strona internetowa: www.filmpolski.pl
- ☐ strona internetowa: http://pl.wikipedia.org/wiki/Kinematografia_amerykańska
- ☐ książka: J. Lodge, J. Russel, A. Turner, *Historia Hollywood*
- ☐ dziennik, np. „Gazeta Polska”, „Rzeczpospolita”
- ☐ tygodnik opinii, np. „Wprost”, „Do Rzeczy”
- ☐ miesięcznik „Charaktery”
- ☐ miesięcznik „Kino”
- ☐ „Przegląd Teatralny i Filmowy”

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o.

Ćwiczenie 4

Opisz, w jaki sposób ustalisz, które książki dowolnego zdobywcy Nagrody Nike można wypożyczyć:

- w twojej bibliotece szkolnej,
- w najbliższej bibliotece miejskiej.

Ćwiczenie 5

Opisz, w jaki sposób ustalisz, które tomiki wierszy polskiej noblistki można:

- kupić w księgarni, która znajduje się najbliżej twojego domu,
- wypożyczyć w twojej bibliotece szkolnej,
- wypożyczyć w najbliższej bibliotece miejskiej.

Polecenie 3

Spośród podanych niżej źródeł informacji wybierz te, które:

- uznajesz za najbardziej wiarygodne,
- mogą być przydatne podczas wykonywania zadań domowych.

Umieść je w odpowiednich kolumnach tabeli.

Źródła, które uważasz za nieprzydatne, pozostaw pod tabelą. Uzasadnij ustnie swoje wybory.

Źródła najbardziej wiarygodne	Źródła pomocne

notatka prasowa w dzienniku opisującym plotki i afery

słownik poprawnościowy wydany przez PWN

podręcznik historii dla szkół średnich wydany w latach 70. XX wieku

felieton w „Rzeczpospolitej”

podręcznik biologii dla liceum sprzed 2 lat

artykuł popularnonaukowy opublikowany w czasopiśmie „Poradnik Językowy”

opinia Rady Języka Polskiego na temat formy żeńskiej rzeczownika marynarz

www.gov.pl

strona plotkarska o celebrytach

internetowe forum dyskusyjne

audycja Studia reportażu i dokumentu w radiowej „Jedynce”

praca naukowa opublikowana w Wydawnictwie Uniwersytetu Wrocławskiego

artykuł pochodzący z „Wiedzy i Życia”

blog pisarki dla młodzieży

dane liczbowe na temat bezrobocia w Polsce opublikowane w roczniku statystycznym

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 6

Wymień, z jakich źródeł skorzystasz, aby przygotować referat na temat: 'Rynek prasy w Polsce po roku 1989'.

Ćwiczenie 7

Określ, jakich informacji i materiałów należy szukać, aby przygotować:

- prezentację na lekcję geografii na temat 'Parki narodowe w Polsce';
- referat na lekcję historii dotyczący kultury sarmackiej;
- wypowiedź argumentacyjną na temat 'Czy język polski należy chronić?';
- obronę Antygony na lekcję języka polskiego.

Ćwiczenie 8

Zaznacz, z których rad można skorzystać, aby przygotować recenzję dowolnej lektury.

☐

Przed napisaniem własnego tekstu możesz zapoznać się z recenzjami innych osób.

☐

Jeśli masz do napisania tekst długości 2 stron, to najpierw napisz 4 strony, a potem tekst skróć do wymaganych rozmiarów.

☐

Zanim zaczniesz pisać, zgromadź potrzebne informacje.

☐

Skorzystaj z serwisu sciaga.pl i przekopiuj do swojej pracy najciekawsze fragmenty.

☐

Najpierw streść książkę, a potem scharakteryzuj głównych bohaterów.

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o.

Ćwiczenie 9

Wymień, jakich informacji potrzebujesz, by doradzić koledze, jaką książkę powinien zabrać ze sobą na wakacje.

Ćwiczenie 10

Wymień, z jakich źródeł informacji skorzystasz w poniższych sytuacjach.

- Planujesz wzmocnić swoje ciało. Chcesz więc zapisać się na ciekawe zajęcia sportowe organizowane poza twoją szkołą.
- W sobotni wieczór chcesz obejrzeć ciekawy film.
- Wybierasz się z rodziną na wakacje na Mazury. Szukasz dla was niedrogiego noclegu.
- Chcesz dowiedzieć się, jakie są możliwości dotarcia pociągiem z miejscowości, w której mieszkasz, do Szczecina.

Ćwiczenie 11

Z jakich źródeł można skorzystać, aby odpowiedzieć na poniższe pytania? Określ źródło informacji i udziel odpowiedzi.

- Jakie jest dzienne zapotrzebowanie dorosłego człowieka na witaminę C?
- Jaki jest wzór chemiczny metylocykloheksanu?
- Który pierwiastek chemiczny ma symbol Pt?
- Kto i kiedy wynalazł radio?

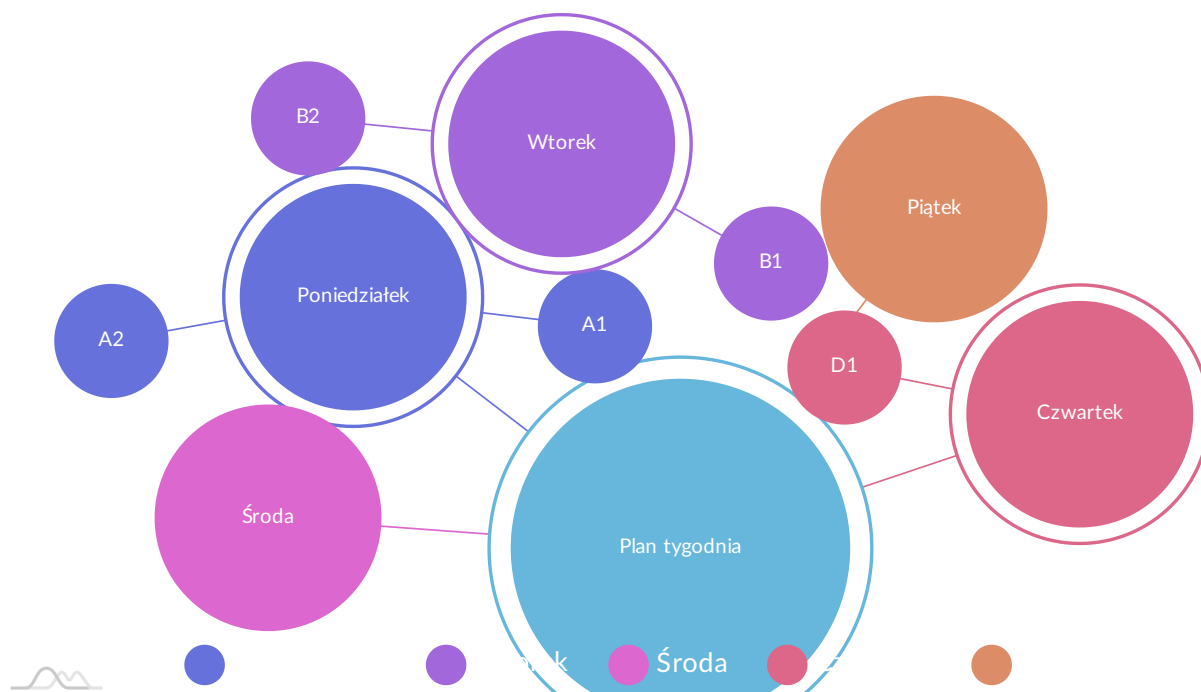
Ćwiczenie 12

Określ, jakie frazy należy wpisać do wyszukiwarki internetowej, by zdobyć informacje poszukiwane w dwóch poprzednich zadaniach.

Skorzystaj z internetu, by zapoznać się z kilkoma przykładowymi mapami myśli. Potraktuj ten materiał jako inspirację do tworzenia własnych map myśli, np. podczas powtórek materiału i przygotowań do sprawdzianów.

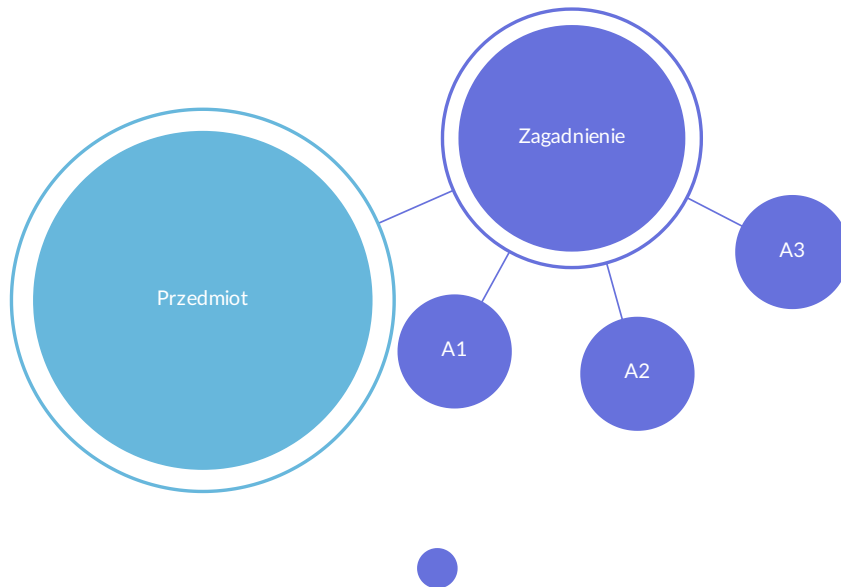
Polecenie 4

Wykorzystując mapę myśli, przygotuj swój plan tygodnia. Hasłami przy poszczególnych dniach tygodnia mogą być nazwy zajęć lub kojarzące się z nimi nazwy przedmiotów.

Polecenie 5

Przejrzyj notatki z dowolnego przedmiotu. Wybierz jedno zagadnienie i opracuj je w formie mapy myśli.

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Polecenie 6

Zbierz informacje o jakiejś ciekawej osobie (żyjącej lub nieżyjącej) ze swojej rodziny i przygotuj kilkunastozdaniowy tekst, który mógłby pełnić funkcję sylwetki prasowej tej osoby.

Polecenie 7

Zweryfikuj swój wizerunek zamieszczony na wybranym portalu społecznościowym i spróbuj ustalić, które informacje o tobie mogą być niekorzystne w oczach przyszłego pracodawcy. Podobne zadanie wykonaj, analizując wizerunek swoich znajomych.

Polecenie 8

Przeanalizuj jeden numer czasopisma, które regularnie czytasz. Wynotuj z niego 5 całkowicie nowych dla ciebie informacji, a następnie określ, w jakiej sytuacji i w jaki sposób możesz je wykorzystać.

Polecenie 9

Sporządź listę informacji zdobytych w ostatnim tygodniu z mediów, które wzbogaciły twoją wiedzę:

- humanistyczną;
- przyrodniczą;
- na temat sztuki.

Polecenie 10

Przygotuj scenariusze 5-minutowych wystąpień prezentujących wiedzę na podane poniżej tematy. Postaraj się, aby twój przekaz był oryginalny i atrakcyjny dla potencjalnego odbiorcy.

- Polska Piastów;
- twórczość Jana Kochanowskiego;
- frazeologizmy pochodzenia biblijnego i mitologicznego.

Polska Piastów

twórczość Jana Kochanowskiego

frazeologizmy pochodzenia biblijnego i mitologicznego

Dla zainteresowanych

Przeczytaj poniższy [tekst](#) i potraktuj go jako pretekst do poszukiwania informacji na temat współczesnych praw i przywilejów osób niesłyszących w Polsce.

„Języki migowe często traktowane są jako gorsze. W wielu krajach europejskich [...] głuchym dzieciom zabraniano migać, każąc im uczyć się języka słyszącej większości i odczytywać go z ruchu ust [...].

Zmiana nastawienia przyszła z USA w latach 80. XX w. Za przełomowe wydarzenie uważa się strajk niesłyszących studentów na waszyngtońskim Uniwersytecie [Gallaudeta](#) dla głuchych, którzy zaprotestowali przeciwko mianowaniu rektorem osoby słyszącej. Wygrali. Dziś Uniwersytet [Gallaudeta](#) ma głuchego rektora i głuchych dziekanów, głuchych wykładowców i głuchy samorząd studencki. Tu prowadzi się największe badania nad społecznością głuchych. Ich językiem i obyczajami.

Innym krajem, w którym głusi wywalczyli swoje prawa, jest Szwecja. W latach 70. powstał tam ruch [Deaf Power](#), który uświadamiał słyszące społeczeństwo w sprawach dotyczących głuchych. To pierwszy kraj na świecie, w którym głuchych wpisano do konstytucji jako mniejszość językową [...]. W każdej instytucji publicznej: urzędzie, przychodni, większym sklepie – jest człowiek, który miga i może służyć za tłumacza”.

Polecenie 11

Wymień po dwie osoby z twojego otoczenia, które mogą być dla ciebie źródłem wiedzy:

- historycznej;
- językowej;
- informatycznej.